

ZONNEWIND INVESTEERT MET 1,1 MILJOEN AAN BURGERKAPITAAL

Energiecoöperaties bouwen samen aan verduurzaming

Zowel burgers, bedrijven, verenigingen als lokale besturen investeren in lokale duurzaamheidsprojecten. Zonnewind in de Voorkepen neemt zelfs de financiering voor zijn rekening. ROEL VAN ESPEN

Samen de CO2-uitstoot verminderen, rationeel energieverbruik bevorderen en hernieuwbare energie opwekken, Vlaanderen telt meer dan twintig energiecoöperaties die zulke projecten ondersteunen en faciliteren. Het gaat om zogeheten *Renewable Energy Sources Cooperatives* – kortweg REScoops. Elke natuurlijke rechtspersoon kan er aandeelhouder van worden. Het rendement van de projecten vloeit grotendeels terug naar die geëngageerde coöperanten. “We spreken in de volksmond van burgercoöperaties, omdat de aandeelhouders in hoofdzaak burgers zijn”, zegt Danny Gladines, landbouwingenieur en voorzitter van de REScoop Zonnewind. “Een rechtstreekse participatie kan bij ons al vanaf 100 euro, met een maximum van 20.000 euro. We volgen de ICA-principes (Internationale Coöperatieve Alliantie, *nvdv*), waardoor elke aandeel-

houder evenveel stemrecht heeft op de jaarlijkse algemene vergadering, ongeacht zijn hoeveelheid aandelen.”

Militair domein

Zonnewind is ontstaan als een passieproject van drie vrienden uit Zandhoven die de klimaatverandering willen aanpakken. “We bouwen voort op het pionierswerk van Ecopower en Beauvent”, legt Danny Gladines uit. “We liepen al zeker tien jaar met het idee rond, maar pas in 2015 werd alles concreet. Na de goedkeuring van de gemeente organiseerden we een eerste brainstormsessie met de inwoners. Een twintigtal mensen stelden zich meteen kandidaat om mee aan de wieg te staan van onze coöperatie.”

Tegen het einde van 2024 zal Zonnewind een vijftigtal projecten gerealiseerd hebben in zeventien gemeentes in de Voorkepen. Bij lokale besturen (sporthallen, scholen, bibliotheken, ...), verenigingen (sportclubs, Natuurpunt, ...) en bedrijven. De focus ligt op

‘Veel energiecoöperaties doen de stap van vrijwilligers naar betaalde werkkrachten’

DANNY GLADINES, ZONNEWIND

de installatie van zonnepanelen en ledverlichting. “Die zorgen voor een substantiële vermindering van de CO2-uitstoot en leveren een mooi financieel rendement op”, klinkt het als argument bij Gladines. “Maar sporadisch installeerden we ook al eens een warmtepompboiler.”

Het voorlopig grootste project is een zonnepaneleninstallatie van 600 kilowattpiek op het militair domein Den Troon in Grobbendonk. “Want ook het leger is met duurzaamheid bezig en wil daar graag de burger bij betrekken”, stelt Danny Gladines. “Een andere realisatie waar we best trots op zijn, is de energetische verduurzaming van Witzemann, een Duitse industriële groep met een vestiging in Ranst.

We installeerden er al zonnepanelen en ledverlichting, en onderzoeken de mogelijkheden van windmolens en hernieuwbare warmte.”

Fiscaal voordeel

Wie zo'n project wil steunen en daar ook iets aan wil verdienen, kan coöperant worden. Zonnewind telt 409 vennoten die samen 1,1 miljoen euro aan burgerkapitaal inbrachten. De coöperatieve vennootschap streeft ernaar een dividend van 3 procent per jaar uit te keren, al is dat niet gegarandeerd omdat het afhankelijk is van de

opbrengst van de projecten. De wet bepaalt dat het brutodividend nooit meer dan 6 procent mag bedragen. Instap-, beheers- of uitstapkosten zijn er niet. Vroeger waren de dividenden van erkende coöperaties tot 190 euro vrijgesteld van roerende voorheffing. Vandaag is de eerste schijf van 800 euro per belastingplichtige fiscaal vrijgesteld. Die grens geldt wel voor alle ontvangen dividenden (exclusief die uit beleggingsfondsen en juridische constructies). De coöperatie houdt een percentage aan de bron in, en

ⓘ ZONNEPANELEN

Wie ze via een coöperatie legt, krijgt ook een dividend.

betaalt vervolgens het nettobedrag uit. De particuliere coöperant kan die roerende voorheffing nadien terugvorderen via zijn aangifte in de personenbelasting.

Professionaliser

Ook de lokale besturen, bedrijven en verenigingen kunnen via Zonnewind klant worden in hun eigen project. Zij worden volgens Danny Gladines volledig ontzorgd over de leverancier- en installateurkeuze, en over de projectopvolging. “Onze projectingenieur ontfermt zich over alles en heeft daarbij de pet op van de klant”, stelt de voorzitter gerust.

“Daarnaast kunnen we ook fungeren als financier. De klant hoeft dan zelf niets te investeren en betaalt de installatie af met de besparingen op zijn energiefactuur. Wij blijven eigenaar gedurende de terugbetalingsperiode. Wie toch liever zelf kan en wil investeren, mag dat uiteraard. In dat geval nemen wij enkel de ontzorging voor onze rekening. Voor particuliere aandeelhouders organiseren we nog geen financiering.” In de komende jaren wil Zonnewind zijn dienstverlening verder professionaliseren. “We zijn gestart als een hobbyproject dat gedragen werd door een tiental vrijwilligers”, legt Danny Gladines uit. “Vandaag hebben we vijf mensen in dienst, samen goed voor anderhalve voltijdse equivalent. De stap van vrijwilligers naar betaalde werkrachten stellen we ook bij andere energiecoöperaties vast.” Ook een verbreding van de dienstverlening staat op de agenda. “We legden tot nu de focus op de vergroening van de elektriciteitsproductie en op de vermindering van het elektriciteitsgebruik. Maar de vraag naar duurzame warmte, bijvoorbeeld met warmtepompen, is in Vlaanderen veel prangender.” ⓘ

OOK ENERGIECOÖPERATIES WERKEN SAMEN

Naast Zonnewind zijn er nog een twintigtal energiecoöperaties in Vlaanderen. Die zijn verenigd in de federatie RES-coop Vlaanderen. Het initiatief werd opgestart en wordt nog altijd vooral gedragen door Ecopower. “De coöperaties komen maandelijks samen om

informatie uit te wisselen en gezamenlijke projecten te organiseren”, zegt Danny Gladines van Zonnewind. “Een mooi resultaat van zo'n samenwerking is de vzw Klimaatwerf, waarin wij samen met onze Antwerpse collega's van ZuidtrAnt de dienstverlening aan de burgers

samenbrengen. Zo faciliteren we bijvoorbeeld de groepsaankoop van zonnepanelen, energetische renovaties van huizen en zelfs hele woonwijken.” Een ander voorbeeld is SeaCoop, een windpark op zee waarin Belgische energiecoöperaties samen participeren.